

Handläggare
Maria Saario
Telefon: 08-508 25 403

Till
Socialnämnden

Rapport om barnfamiljer i Stockholms stad som saknar stadigvarande boende

Kartläggning april 2015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens rapport om barnfamiljer i Stockholms stad som saknar stadigvarande boende
2. Ärendet delges stadsdelsnämnderna

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Staden har sedan 2004 genomfört kartläggningar av antalet barnfamiljer som saknar stadigvarande bostad och som har kontakt med någon av stadens enheter inom socialtjänsten. Den senaste kartläggningen genomfördes i september 2012.

Kartläggningen redovisar att socialtjänsten under april 2015 hade kontakt med 301 barnfamiljer som saknar stadigvarande boende. Av dessa bor 87 i SHIS lägenheter för barnfamiljer. De familjer som omfattas av kartläggningen är en särskilt utsatt grupp. Majoriteten av barnfamiljerna i kartläggningen är födda utom ett EU-land och har sin försörjning via ekonomiskt bistånd. Andelen självförsörjande är 15 procent. Sjuttio procent av de inrapporterade familjerna är ensamstående kvinnor. De insatser som dominerar är behov av ekonomiskt bistånd och kontakt med jobbtorg.

Stiftelsen Hotellhems, SHIS, särskilda bostäder för barnfamiljer har funnits sedan 2009 och har ett särskilt uppdrag att ta fram och hyra ut lägenheter till familjer. Ett boende via SHIS innebär tillgång till en

egen lägenhet och vid behov även möjlighet att erhålla visst stöd vid exempelvis myndighetskontakter. Lägenheterna kan vara mellan 2-4 rum- och kök med hyror mellan 7000- 14000 kr./mån. Familjerna tillhandahåller ett genomgångskontrakt med möjlighet att bo maximalt i sju år. Under denna period har familjerna möjlighet att erhålla kötid i Stockholms stads bostadsförmedling. För närvarande finns genomgångslägenheter i sju verksamheter inom SHIS och planering att ytterligare utvidga antalet lägenheter pågår.

För att få en lägenhet via SHIS krävs en remiss från en stadsdelsförvaltning. Familjen får inte ha någon form av social problematik utöver den osäkra bostadssituationen och ska vara aktivt bostadssökande.

Familjerna kan under boendetiden på SHIS bli självförsörjande vilket kan medföra att de i kartläggningen inte rapporterats in av socialtjänsten. Statistiken i denna rapport kan därför vara något osäker. I denna rapport har stadsdelsförvaltningarna rapporterat in 87 barnfamiljer som bor inom SHIS. Enligt uppgifter från SHIS har ytterligare 165 barnfamiljer kontrakt via dem.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 september 2015.

Ärendet

Kartläggningen 2015

Under april månad genomfördes en kartläggning av familjer med barn under 18 år som bodde i osäkra boendeförhållanden och som var aktuella inom stadens socialtjänst under denna månad. Kartläggningen genomfördes genom att handläggare vid stadsdelsförvaltningarna fyllde i en särskild webbenkät, en enkät per familj.

De uppgifter som inhämtats från samtliga stadsdelsförvaltningar är;

- Antalet berörda familjer
- Antalet barn i olika åldersgrupper
- Familjens sammansättning
- De vuxnas ursprungsnationalitet
- Orsak till den osäkra boendesituationen
- Anledningen till avhysningen (vid ev. avhysning)
- Hur länge familjen har saknat stadigvarande boende
- Aktuell boendesituation

- Familjens försörjning
- Vilka insatser som planeras för att avhjälpa nuvarande boendesituation
- Om någon vuxen i familjen står i Stockholms stads bostadskö
- Vilka övriga insatser som pågår i familjen från socialtjänstens sida
- Om barnet/ barnen är föremål för barnavårdsutredning

Barnfamiljer som saknar stadigvarande bostad definieras i staden enligt följande:

”Familjer eller ensamstående med hemmavarande barn under 18 år som saknar egen eller förhyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande andrahands- eller inneboendekontrakt och därför är hänvisade till tillfälliga boendialternativ. Dessutom familjer eller ensamstående med barn som vistas på institutioner, i familjehem eller annan vårdinrättning och inte har någon ordnad bostad vid utskrivning”

Hemmavarande barn innebär att barnet/barnen bor hos föräldrarna/föräldern helt eller delvis.

Tränings- och försökslägenhet är en bostadssocial resurs som primärt inte ska användas för barnfamiljer men som beviljas i vissa fall när familjen har särskilda behov utöver bostadslöshet som inte kan tillgodoses på annat sätt. Boende i försökslägenhet och inom Stiftelsen hotellhem ingår inte i ovanstående definition men omfattas av kartläggningen då dessa boendeformer inte är permanenta.

Stiftelsen Hotellhems, SHIS, särskilda bostäder för barnfamiljer har funnits sedan 2009 och har ett särskilt uppdrag att ta fram och hyra ut lägenheter till familjer. Ett boende via SHIS innebär tillgång till en egen lägenhet och vid behov även möjlighet att erhålla visst stöd vid exempelvis myndighetskontakter. Lägenheterna kan vara mellan 2-4 rum- och kök med hyror mellan 7000- 14000 kr./mån. Familjerna tillhandahåller ett genomgångskontrakt med möjlighet att bo maximalt i sju år. Under denna period har familjerna möjlighet att erhålla kötid i Stockholms stads bostadsförmedling. För närvarande finns genomgångslägenheter i sju verksamheter inom SHIS och planering att ytterligare utvidga antalet lägenheter pågår.

Antal familjer och- familjesammansättning

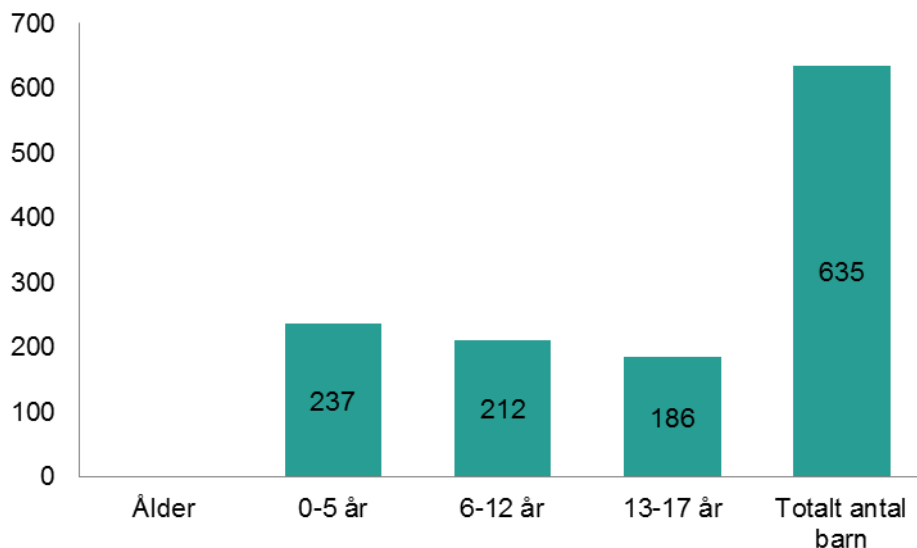
Tabell 1 a: Familjer och- sammansättning

Familjesammansättning	Antal	Andel(%)
Kvinna med barn	212	70
Man med barn	11	4
Par med barn	63	21
Kvinna med umgängesbarn/växelvis boende	6	2
Man med umgängesbarn/växelvis boende	9	3
Totalt antal familjer	301	100

Kartläggningen redovisar att socialtjänsten under april hade kontakt med 301 barnfamiljer som saknar stadigvarande boende. Att jämföra med 2012 då antalet rapporterade familjer var 212.

Antal barn och ålder

Tabell 1 b: Antal barn- och ålder

Totalt har handläggarna inom socialtjänsten i Stockholms stad rapporterat in 635 barn som saknar stadigvarande boende. Det är en ökning med 232 barn jämfört med 2012 då antalet barn var 403.

Flertalet barn är mellan 0-5 år (237) följt av åldersgruppen 6-12 år (212).

Ursprungsnationalitet

Tabell 2 a: Föräldrarnas ursprungsnationalitet (flera alt. har kunnat anges)

De vuxnas ursprungsnationalitet	Antal	Andel(%)
Svensk	60	20
Nordisk	3	1
Övrigt EU-land	14	5
Utom EU	224	74
Totalt	301	100

Flertalet av familjerna (74 %) har någon förälder i familjen som är född utanför ett EU-land. I kartläggningen för 2012 var andelen 72 procent.

Boendesituation april 2015

Tabell 3 a: Boendesituation april 2015

Boendesituation april 2015	Antal	Andel (%)
Stiftelsen hotellhem (SHIS) för barnfamiljer	87	29
Hotellrum	53	17
Tillfälligt inneboende/andrahand, max 3 mån	45	15
Försökslägenhet	8	3
Jourlägenhet	23	8
Träningslägenhet	25	8
Vandrarhem	17	5
Lägenhetshotell	12	4
Skyddat boende (Våld i nära relation)	11	4
Behandlingshem/familjehem/stödboende	8	3
Genomgångsbostad	3	1
Uppgift saknas	9	3
Camping	0	0
Totalt	301	100

Handläggarna har rapporterat in att 29 procent (87) av barnfamiljerna bor via Stiftelsen hotellhem vilket är den vanligaste boendesituationen följt av boende på hotellrum (17 %). Några av boendalternativen som finns angivna är mer akuta än andra som exempelvis hotellrum och vandrarhem. Boendesituationer som försökslägenhet, träningslägenhet och SHIS, är mer stabila och erbjuder familjerna en lägenhet under längre tid som ett biståndsbeslut eller remiss från socialtjänsten.

Staden har kännedom om att ytterligare 165 barnfamiljer har lägenheter via SHIS, totalt 252. Dessa har inte rapporterats av handläggare och orsaken till det är att familjerna självförsörjande. Motsvarande antal vid 2012 års räkning angavs till totalt 152 barnfamiljer.

Orsaker till nuvarande boendesituation

Tabell 4 a: Orsak till nuvarande boendesituation

Orsak till nuvarande boendesituation	Antal	Andel (%)
Inneboendekontraktet upphört	70	23
Uppgift saknas	54	18
Våld i nära relation	37	12
Andrahandskontraktet upphört	33	11
Anknytning som kommit till flykting som saknat boende	31	11
Separation/Skilsmässa	27	9
Oplanerad inflyttning i staden	21	7
EBO ¹ i staden som inte lett till stadigt boende	10	3
Avhyst från 1:a handskontrakt i Stockholms stad	9	3
Avhyst från försöks/träningslägenhet	6	2
Lämnat/tackat nej till ordnat boende på annan ort	3	1
Avhyst från 1:a handskontrakt i annan kommun	0	0
Totalt	301	100

Tabellen redovisar olika skäl till varför familjerna har en osäker boendesituation. Störst andel befinner sig i nuvarande boendesituation med anledning av att *Inneboendekontraktet har upphört* (23 %). För 2012 var denna orsak 16 procent. *Våld i nära relation* har minskat som orsak från 17 procent i 2012 års kartläggning till 12 procent.

Orsaken Anknytning som kommit till flykting som saknat boende har ökat från 7 procent 2012 till 11 procent 2015.

När orsak till boendesituationen är avhysning

Tabell 4 b: Orsak till avhysning i de ärenden där en avhysning varit aktuell, totalt 15

Orsak till avhysning	Antal
Hyresskuld	12
Störande beteende	3
Otillåten 2:a hands uthyrning	3
Total	15

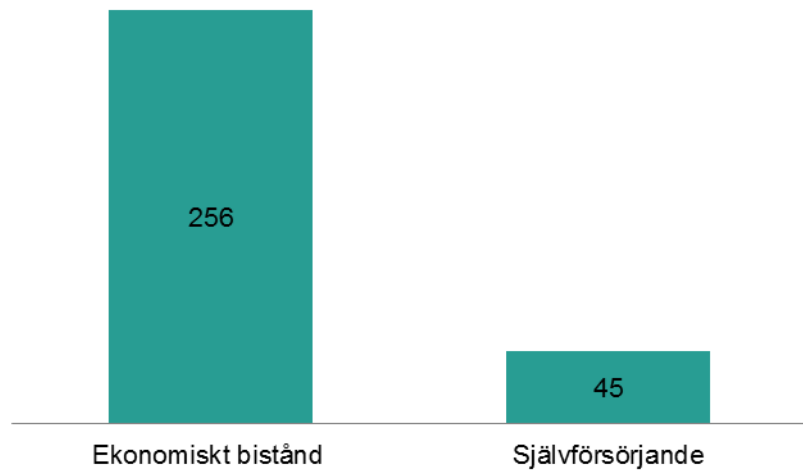
5 procent befinner sig enligt tabell 4 a i nuvarande boendesituation p.g.a. att man blivit avhyst från ett förstahandskontrakt i Stockholms stad eller från en försöks- och träningslägenhet. Det innebär totalt 15 barnfamiljer. Av de som blivit avhysta är *hyresskuld* den vanligaste orsaken. I 2012 kartläggning var antalet som hade orsaken avhysning 17.

Tid som familjerna har saknat stadigvarande boende

Flertalet av barnfamiljerna (59 %) har saknat stadigvarande boende längre än 1 år vilket är en ökning med 4 procent jämfört med 2012. Vid 2010 års kartläggning var antalet familjer som saknat stadigvarande boende längre än 1 år 49 procent.

Familjernas försörjning

Tabell 6 a: Familjens försörjning

85 procent av de inrapporterande familjerna lever på existensminimum i form av ekonomiskt bistånd och 15 procent är självförsörjande. Andelen självförsörjande 2012 var 21 procent.

Socialtjänstens planering och insatser för familjerna

Tabell 7 a: Planeras insatser från socialtjänsten

Planeras insatser från Socialtjänsten	Antal	Andel(%)
Ja	223	74
Nej	78	26
Totalt	301	100

För 74 procent av familjerna planerar socialtjänsten att tillsätta insatser för familjen.

Tabell 7 b: Planerade insatser – fler insatser kan vara aktuella samtidigt

Om ja, vilka insatser planeras?	Antal
Råd och stöd	148
Stiftelsen hotellhem SHIS för barnfamiljer	47
Förtursansökan bostadsförmedlingen	23
Tränings-/journlägenhet	28
Försökslägenhet	16
Totalt	262

Råd och stöd är det vanligaste stödet som planeras. För 114 familjer planerar socialtjänsten konkreta insatser vad gäller boende, SHIS (47), förtursansökan (23) tränings-/journlägenhet (28) och försökslägenhet (16).

Tabell 7 c: Vilka insatser finns idag (fler alternativ kan väljas)

Socialtjänstens insatser i familjerna	Antal
Ekonomiskt bistånd	256
Jobbtorg	75
Familjebehandling eller liknande	33
Kontaktfamilj/person	5
Socialpsykiatrisk enhet	21
Vuxen-/missbruksenhet	20
Omhändertag. barn/ungdom	15
Budget- och skuldrådgivning	14
Insatser p.g.a. funktionsnedsatt vuxen	11
Insatser p.g.a. funktionsnedsatt barn	7
Övrigt	36

Ekonomiskt bistånd är den insats som är vanligast. Följt av Jobbtorg och familjebehandling eller liknande. Under övrigt finns insatser/kontakter med andra myndigheter som exempelvis psykiatri och BUP. Vidare också stöd runt våld i nära relation.

Stockholms stads bostadskö

Tabell 8 a: Hur många står i Stockholms stads bostadskö N: 301

Står någon i familjen i Stockholms stads bostadskö	Antal	Andel
Ja	223	79
Nej	15	5
Vet ej	45	16
Totalt	283	100

79 procent svarade ja på frågan om barnfamiljen som de har kontakt med står i Stockholms stads bostadskö. 5 procent svarade nej. För 45 familjer saknar handläggaren av okänd anledning information i denna fråga. Det fattas totalt 18 svar (6 %).

Inrapporterade familjer per stadsdelsförvaltning och enheter

Tabell 9 a: Antal inrapporterade familjer per stadsdelsförvaltning

Antal inrapporterade familjer per stadsdelsförvaltning	Antal
Bromma	25
Enskede-Årsta-Vantör	18
Farsta	5
Hägersten-Liljeholmen	12
Hässelby-Vällingby	13
Kungsholmen	6
Norrmalm	3
Rinkeby-Kista	119
Skarpnäck	35
Skärholmen	22
Spånga-Tensta	32
Södermalm	11
Älvsjö	0
Östermalm	0
Totalt	301

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning har rapporterat in 119 barnfamiljer följt av Skarpnäck (35) Spånga-Tensta(32) och Bromma (25).

Tabell 9 b: Antal
inrapporterande enheter

Uppgiftslämnande enhet	Antal	Andel
Barn- och familj	33	11
Ekonomiskt bistånd	219	73
Funktionsnedsättning	3	1
Mottagningsgrupp	3	1
Socialpsykiatri	12	4
Ungdomsgrupp	5	2
Vuxen/missbruk	19	6
Våld i nära relation	7	2
Totalt	301	100

219 barnfamiljer (73 %) har rapporterats in av enheter som arbetar med ekonomiskt bistånd. Barn- och familjeenheterna har rapporterat in 33 familjer (11 %) och vuxen/missbruk 19 (6 %). Notera att uppgifterna enbart redovisar rapporterande enheter. Barnfamiljen kan vara aktuell på flera enheter samtidigt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser allvarligt på att antalet barnfamiljer och barn som saknar stadigvarande boende ökar i staden. Förvaltningen kommer noggrant följa utvecklingen för att kunna ta fram underlag till åtgärder inom socialtjänstens ansvarsområden.

Stiftelsen hotellhem, SHIS, har i staden ett särskilt uppdrag att ta fram lägenheter till familjer. Planeringen är att antalet lägenheter inom SHIS för målgruppen ska öka. Arbete med detta har intensifierats under det senaste året.

Det är positivt att antalet familjer som erhåller en lägenhet via SHIS ökar. En lägenhet via SHIS ger en möjlighet till en eget boende och därmed tillfälle till en mer stabil tillvaro i avvaktan på ett eget kontrakt på den ordinarie bostadsmarknaden. Under boendetiden, som kan uppgå till sju år, har familjerna möjlighet att erhålla kötid i Stockholms stads bostadsförmedling.

I kartläggningen framkommer att flertalet (74 %) av familjerna har någon förälder som är född utanför ett EU-land vilket innebär att rapporten till största del omfattar familjer som aldrig har haft tillträde till den ordinarie bostadsmarknaden.

Merparten av de flyktingfamiljer som kommer till kommunerna försöker hitta ett boende på egen hand, ofta hos släkt eller vänner/bekanta som inneboende. Familjerna som ordnar sitt boende på egen hand hamnar ofta i trångboddhet, vilket är ohållbart i längden och kan påverka barnen. Vidare löper inneboendekontrakten under kortare perioder vilket kan ge svårigheter att planera barnens skolgång o.s.v.

Antalet avhysningar där barn är berörda har minskat under mätperioden. Det är angeläget att socialtjänsten snabbt kan sätta in stödinsatser när en barnfamilj riskerar att bli avhyst.

Att *Våld i nära relation* har minskat som orsak till att barnfamiljer saknar stadigvarande boende från 17 procent i 2012 års kartläggning till 12 procent är en positiv utveckling.

Stadens socialtjänst behöver utveckla metoder och rutiner att tala med barn som saknar ett stadigvarande boende om hur de mår och hur boendesituationen påverkar deras situation. Barnperspektivet och barnets perspektiv måste säkerställas.

Utöver ekonomiskt bistånd och kontakt med jobbtorg visar rapporten att de kartlagda barnfamiljerna inte har några omfattande stödinsatser från socialtjänsten.

Socialtjänsten behöver utveckla sitt arbete med att undersöka om berörda familjer står i Stockholms stads bostadskö och se över hur individuellt stöd kan ges för detta. Rutiner kommer att ses över och tydliggöras.

Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2014-2019 och tillhörande genomförandeplan innehåller mål, delmål och aktivitet för målgruppen barnfamiljer som saknar en stadigvarande boendesituation. Arbete med implementering av programmet har påbörjats.